

A Társaság

HUBERT J. E.

GENTRY CLUB

kapható minden nagyobb üzletben

ELSŐ MAGYAR
PEZSGŐ-GYÁR
POZSONYBAN

Alapított 1825-ben

Nyári divat

és mosókelmék, kizárólagos ujdonságok!

≡ **Jutányos és szabott áron** ≡

ÁRVAY JÁNOS ÉS TÁRSA

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK

áruosztályában

BUDAPEST, V., BÉCSI-UTCA 9. SZÁM.

Ajánlás RÉSZÉRE HIRDETÉSEK FELVÉTE-
NEK A LAP KIADÓHIVATALÁBAN:
RITZ-SZÁLLÓ, BUDAPEST.

Rácz Dániel

Budapest,
IV., Rügyó-utca 2.

A BIKSZÁDI VIZ

szerencsés vegyi összetételénél fogva hatásában felülmúlja a gleichenbergi, emsi, seltersi vizeket. Ideálja a lugos-sós ásványvizeknek s igazi gyógykincs a szenvedő emberiség számára. Idült hurutos bántalmak, vesekő, angol- és görvélykór pompásan orvosolhatók

Kitűnő asztalviz.

vele.

Kitűnő asztalviz.

Magyar Mosógépgyárművek

r.-t. * Budapest, IX., Dandár-utca 23.

Különleges gyártmányok: Teljes gőzmosódaberendezések, kézi- és erőüzemre. Herkules teknős kalanderek. Mosógépek. Vasalógépek. Centrifugálgépek. Szárítókészülékek. Fertőtlenítők stb., továbbá mozgó gőzmosóda.

Illusztrált prospektusok és tervezetek ingyen. Telefon József 6-41.

„DANDÁR” MINTAGŐZMOSÓDA üzemben, saját gyártelepünkön.

SZLIÁCS: nőbetegségek, idegbajok és
vérszegénység gyógyfürdője

Természetes melegségű szénsavdus
vasas gyógyfürdő Zólyomgyében

Évad: május 15-től szept. 30-ig

Ez idén is jó vasuti összeköttetés

Háboruban résztvett tisztek és katonák
részére nagy kedvezmény

Felvilágosítást a fürdőigazgatóság ad.

LITTKÉ

Casino
for England
Cremant Rosé
Sport

A Társaság

SZÉPIRODALMI ÉS KRITIKAI HETILAP

A PARK-KLUB, AZ URI-KLUB, A GOLF-KLUB, A MAGYAR UNIO-KLUB ÉS A POZSONYI URI-KLUB HIVATALOS LAPJA

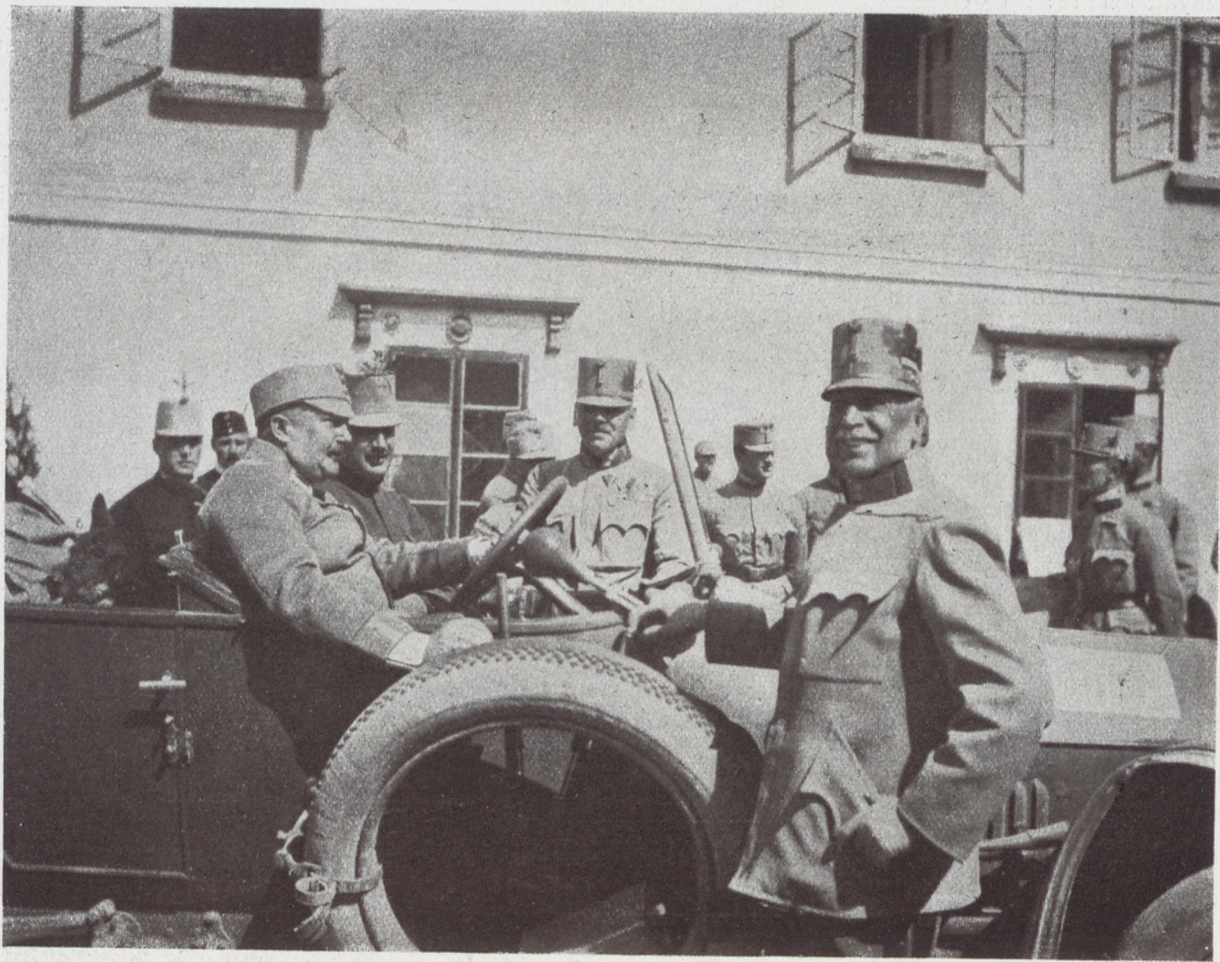
FŐSZERKESZTŐ: DOBAY ISTVÁN DR. – TÁRSSZERKESZTŐ: SZÉNÁSY SÁNDOR DR. EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ. – TELEFONSZÁM: 60-88.

Előfizetési árak: egy évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 5 kor. Egyes szám ára 40 fill.

II. évf.
29-dik szám.

Budapest,
1915 július 22.

Eitel Frigyes porosz kir. herceg az északi harctéren. A herceg mellett az autóban Markovics Manó főispán parancs-
őrtiszt ül. Az auto mellett hátul Balassa Béla vezérkari alezredes, az előtérben pedig Hadfy Imre altábornagy áll.

Haász Aladár dr. huszárhadn. felv.

RUTH

NAPKELETI TÖRTÉNET

IRTA:
LÁZÁR ISTVÁN
ILLUSZTRÁLTA:
MARTON FERENC 1933

IV.

A kék köd.

Még akkor éjjel elment Naómi az ő két menyével, úgy féltek Bakbakkár haragjától. »Utnak ereszték magokat, hogy visszamennének a Júda földébe.« Mikor reggeledett, már Dibon és Bethgámul között jártak, pedig ez már a Ruben-törzs földjén, az Arnon pataktól eléggé messze volt...

A hajnal biborát, a reggel fehérségét aranszínű világosság váltotta föl, de hamar. Messze keleten, a Kadmoneusok földje felől a napkorong megjelent a látóhatár mélyén, szent sugarával ledöntötte a puszták ködbálgányát, aztán az égre emelkedett diadalmasan. Fű, fa, kő, levegő, minden megeléknült, sugarában a harmatcseppek drágagyöngyökké változtak s a madárének édes tirádával szólni kezdett a nedves, napfényes bokorban.

Meghatva bámulták az Isten lámpáját, mit azoknak gyújtott föl az égen, kik az életet s az igazságot keresik. Szép volt a nap. Aranypaizs, mely adatott a gyengék oltalmára; rettentő aranypénz, mely rendeltette a világ szorgos szegényeinek; aranyból való, végtelen szem, mely örökös minden gyermeke fölött, a fűszáltól az irdatlan unikornisig; aranyból való, végtelen szív, melynek millió reszketése mindenhová eljut s a kősziklából is életet fakaszt; lángoló elme, melynek ereje minden ködöt, minden éjszakát szertetép, s a melynek ősforrásából táplálkoznak a porszemek, a fűszálak, a katicabogárkák, minden növények, minden állatok, emberek, hegyek, tengerek, örök, csillagok, a kezdet és a vég határai!

Sóhajtott Naómi s tovamentek Kirjáthaim irányába. Azt mondja Orpa:

— Ha most az a Bakbakkár utánunk rohanna, én meghalnék az ijedelemtől...

— Miért, óh lányom? Törvény vagy, Ruben földjén járunk s itt nem félhet az igaz ember.

— De Bakbakkár erőszakos férfit, ki nem tiszteli a törvényt, mert a moáb király rokona és...

Ruth is közbeszólt:

— Ne félj, mert ezen a földön nem a mélek uralkodik, s Bakbakkár nem árthat nekünk... s különben is engem üldöz, titeket ő nem bánt!

— Mit tehetnénk e pusztaságban, hol ember sincsen, mit tehetnénk ellene? Megfogná Ruthot, visszavinné, vagy pedig megölné!

Naómi elgondolkozott.

— Mitől féltek, én leányaim? Bakbakkár nem azért haragszik, hogy gyilkosnak nevezted, hanem azért, hogy nem hajlasz feléje... Azt gondolom: minek is jöttetek el énvelem? Mi'csináltak az idegen nemzetség közt, ha megtalállok halni?

Nézte őket szeretettel.

— Azt mondom nektek, én edeseim, forduljatok meg s térjete haza, ki-ki az ő anyjának házához. Cselekedjék az Ur irgalmasságot veletek, amiképen cselekedtetek a megholtakkal és énvelem!

Megcsókolta őket s könnyezett.

— Bizony elmegyünk veled a te népedhez, — mondta Ruth hűséges pillantással. — Édes napám, mi el nem hagyunk téged...

Naómi sajnálta a két szép életet.

— Kérlek, térjete haza, édes leányaim! Miért jönnétek el énvelem? Nincs nekem több fiam, a ki uratok lehetne, nincsen. Ne kössétek a ti ifjú napjaitokat az én szomorú, csüggedt életemhez, mert nincsen öröm abban... Ne, édes leányaim, mert nagy keserűség volna ez nekem! Avagy nem akartok férjhez menni? Kár volna, hiszen olyan szépek és fiatalok vagytok... Adja az Ur nektek, hogy találjatok nyugodalmat és boldogságot leendő férjete házában!

Megcsókolta őket s menyéi fennszóval sirának.

— Szót fogadok neked, óh Naómi, ki jó anyám voltál! — mondta Orpa búvánattal. — Hazamegyek én Kirháreseth városába, hol az én atyám lakik...

Elébe állt, hogy megnézzé s örökre szívébe zárja kedves, öreg arcvonásait.

— Hogy tudjak elszakadni tőled, édes napám? Hogy tudjak elszakadni, mikor úgy szeretlek!...

— Ne sirj, Orpa, szívemben megőrizlek...

Orpa valamit gondolt:

— Ezer juha s kecskéje vagyon az én atyámnak, jómódu ember mindenképpen, gyere a mi házunkhoz, boldogan élhetsz ott holtodiglan!

Naómi megcsókolta tiszszér is.

— Köszönöm nagy jószágodat, te kedves Orpa, de minek lennék én a terhetekre, mikor élnék az én atyámfiak? Van egy kicsi hajlékom is Bethlehemben Jirákh keze közt, s valahogy megsegít az Isten csekély időmben, a mi még hátra van...

Nem ment.

— Akkor arra kérlek, vedd el tőlem azt a tiszszér száz s még ötven ezüst sékelt, a mit Kiljon után kaptam...

A pénzt a bograkötött keszkenőben feléje nyújtotta melegen, szívesen, de Naómi nem fogadta el.

— Mit gondolna édes szüléd, ha hazamennél üres kézzel? Tisztelem őket, de nem tudják, hogy milyen

— Van egy kicsi hajlékom is Betlehemben...

nagy szeretet lakozik mibennünk... Azt mondhatná, még pedig elég joggal: te, micsoda asszony vagy, hogy ilyen koldusul maradtál? Nem, édes lányom, ez a pénz a tiéd s nem veszem el tőled...

Déli szellő serkent s édes, fűszerszámos illatot hozott valahonnan Egyiptom felől. Naómi és Orpa némán csüngtek egymás keblén.

— Isten veled, Naómi!

— Isten veled, Orpa.

A nagyhajú Ruth nem mozdult.

— Hát te nem búcsuzol el tőlem, szerelmes leányom?

Ruth fölzokogott.

— Én nem tudok elválni!

Naómi megsimogatta napszinű haját.

— Nem tudsz?

— Nem...

— Látod, Orpa jó és engedelmes...

— Ne kívánd tőlem...

Naómi sóhajtott.

— Gondold meg, mit cselekszel. Neked is vagnak szülőid és siratni fognak, ha elhagyod őket...

— Uram után te vagy az én anyám, s nem hagylak el sem jóban, sem rosszban!

— Te mondád.

Orpa nem tudta, hogy mitévő legyen.

— Akkor én sem hagylak el!

— Legalább egyiket lássam jó nyugalomban!

— sóhajtott Naómi csüggedten. — Menj vissza leányom...

Orpa elbúcsuzott Ruthtól is könnyekes csókok közt.

— Sokszor kocolódtunk, kedves sógorasszony, kérlek, bocsáss meg nekem hirtelen-beszédeimért...

— Én kérek tőled testvéri megbocsátást, noha sohasem voltunk haragos indulatban... Szólj bé hazamenet öreg szülőimhez, s mondd el nekik...

Szava sirásba halkult.

— Én is kérnék valamit tőled, — szolt Orpa azután, — úgy-e megteszed?

— Ugy legyen.

— Fogadd el tőlem az ezer ezüstsékelt, hogy annál jobban szerethesselek!

Ékes köntöse a távlatba szintelenedett, ringó, szép alakja lassan-lassan elmosódott az aranypárnás pusztai homályban. Még akkor is integettek. Ruth föl-sóhajtott.

— Elnyelte szegényt a kék köd... Meghalt minékünk!...

Naómi szemében mélán reszketett a könny.

— Én édes leányom, csak az hal meg, kit elfelejtenek...

(Folyt. köv.)

Andrassy Sándor gróf a K. M. Önkéntes Gépkocsizó-Testület parancsnoka Besszarábiában egy 30^{1/2}-es gránát által vájt gödörben.

Zichy Miklós gróf hadiönkéntes június 12-én felbokrétázva hadba-indul. Alig egy héttel később hősi halált halt.

Regnier Viktor huszárönk. felv.

HULLÁMSIROK SZÉLÉN.

Déli harctér, 1915 jun. 25.

Olyan sötét a Száva tükre,
Mint a koporsó fedele...
Vagy csak azért látom olyannak,
Mert a szívem nagy fájdalomnak
Sötét gyászával van telé?

Vagy tán nem is zord hullámsírok
Virágos szélén ballagok,
De valahol a Tisza partján,
A bodrogszirti füzek alján
Beszélnek hozzám a habok?

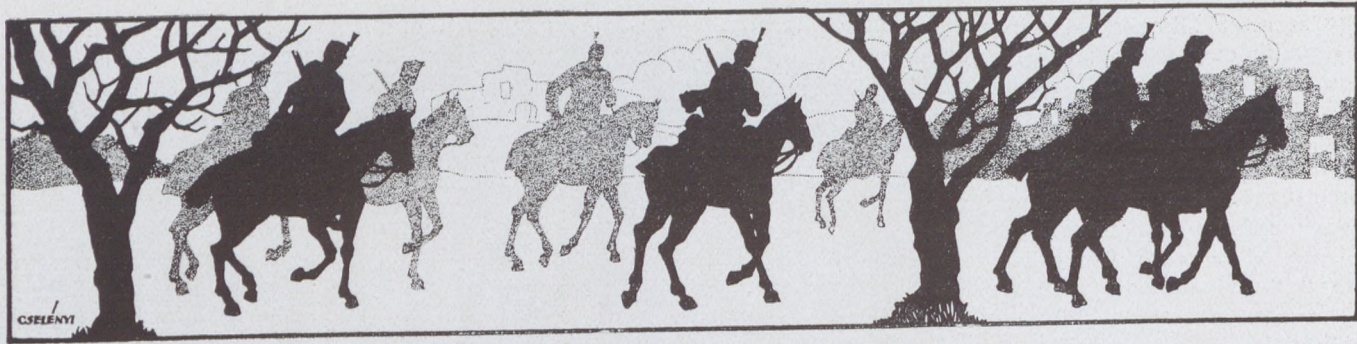
Mert, hajh, a magyar vizek árja,
Mint bánattenger oly sötét:
Asszonyszívek keserve ontja
A lágyan zsongó hűs habokra
Forrón patakzó könnyüjét.

(Hány templomjáró anya lelke
Zokog a partján, Istenem,
Hány párjavesztett csókos asszony,
Hány hű leányszív sírja otthon,
Mit zúg a Száva ideleln?!)

Sötét az ár... A part virága
Nem látja benne szép fejét,
Mióta hősvér öntöze meg,
Könnyét ringatja csak az égnek
S ah, ritkán látja derüjét.

Az égbolton felhők vonulnak,
A parton csöndes katonák...
S a merre szótlán elhaladnak,
Imádkozó lelkek suhannak
S vigyázzák lépteik nyomát...

Farkas Andor.

RÓZSÁK.

Irtta S. BOKOR MALVIN.

Kint ültek a szigeten, biboros, alkonyodó napfényben. Az ezüstös Dunán fehér csónakok bukkantak fel és siklottak végig a vizen, a fehér csónakokban fehér ruhás evezősök ültek, a kik erős, barna karral szántották a vizet. Édes némaság volt idelent, csak néha hallatszott egy-egy kiáltás a csónakok felől és a terrasról halkán, átfinomultan, szinte megszurten dögött idáig a zene.

A lány rózsákat tartott a kezében, a sziget messze földön híres, hosszuszáru, kábitó illatu rózsáit. Csupa vérvöröset. És a míg a rózsákat nézegette, simogatta, a szívében is édes némaság volt, boldog sejtelem, a mely nyugalmasabb még a biztonságnál is. Ugy érezte, mintha a zive a zene halk szárnyain lebegne az ezüstviz felett; úgy érezte, mintha a lelkében is rózsák nyílnának, hogy egyenként hulljanak le arra, a ki mellette ült, arra az elsőre, arra az egyre...

Nem volt mindennapi leány. Soha nem voltak flirtjei és nem is akart férjhez menni. Halavány kis arcát, a mely olyan szép és olyan büszke volt, mint egy régi hercegnő arcképe megsárgult elefántcsont miniatürképen, nem ragyogta még be férfi láttára az üdvösség mosolygása. Huszonnégy éves volt már, magas, büszke és különös: a szülei komolyan aggódtak, hogy sohasem is fog férjhez menni.

Mikor azonban egyszer megjelent az igazi, a neki való: ez a gögös teremtés hamarabb és közvetlenebbül nyitotta meg a számára a szívet, mint a kitanult, szerelmes természetű, de számító leányok tették volna. Egyszerűen és nyugodtan, fölösleges izgatottság és várakozás nélkül csatolta hozzá az életét, még mielőtt a másik forma szerint nyilatkozott volna. Minek lettek volna a szavak? A lány érzése biztosan beszélt: ez a fajta szerelem, a mely egyedül igazi, mert nagy és természetes, mint maga az élet, nem születik meg másképpen, mint két szívben egyszerre.

A szülők azonban aggódtak:

— Mi lesz, — mondta a szép és még mindig fiatal mama a délceg, borotvált arcú, fehérhajú papának, a míg illó távolban a fiataloktól sétálgattak föl-alá az uton — mi lesz, ha Antalffy mégsem gondolja komolyan a dolgot, hanem csak flirtolni akar? Olyan elkényeztetett ember mint ő? És a mellett olyan jó parti, hogy szinte nem is illett, hogy Beáta elkezdett vele...

— Az én leányom nem kezd senkivel, — utasította rendre a férje. — Maga néha olyan különös kifejezéseket használ, Mária... Tartsa szerencséjének az az ur...

— No, hiszen nem úgy értettem. De mégis érdekes volt az eset. Antalffy nem törődött egy leánnyal sem, sőt maga a társaság sem érdekelte tulságosan. És akkor jön ez a lány, ez a Beáta, a komoly arcával és az egyszerű ruhájában — otthon varrtuk, János, és nem is hinné, milyen kevésbe került az egész, Beáta

volt a legegyszerűbb az egész társaságban a garden partyn — és Antalffy attól a perctől kezdve nem lát mást, mint őt. A mamák összesugtak mögöttünk és bizonyosan szerették volna kiszedni a szememet...

— Szép. De már itt volna az ideje, hogy nyilatkozzék.

— Magam is azon a nézeten vagyok. Tudja, nem szívesen válok meg a leányomtól, de miután ez ugyanis a végzetem, hát inkább Antalffy, mint akárki más. Derék ember, föltétlen uriember, vagyonos ember — röstellem bevallani, János, de neki minden szívfájdalom nélkül odaadnám a leányunkat.

Az öreg ur már semmit sem felelhetett erre az őszinte vallomásra, mert a fiatalok tüntek fel az ut kanyarulatánál. Lassan, boldogan ballagtak egymás mellett és a szülők szemeláttára is tartózkodás nélkül merültek el egymás boldogító tekintetében. Az összeillőségük annyira nyilvánvaló volt, hogy még Beáta apja is elfelejtett morogni a bizalmas közelség felett, a melyben a szerelmesek egymás oldalán ballagtak.

Most odaértek eléjük. Milyen szépek voltak! Egyforma magasak, egyforma büszkék, szépek, fiatalok, szerelmesek és boldogok. Övék volt a világ!

— Mama, — mondta Beáta, — Ádám feleségül akar venni. Ugy-e, beleegyeztek, hogy elmenjek hozzá?

A hatalmas természetű, elbizakodott fiatal ember elpirulva és szinte gyermekesen könnyörgő szemmel leste a választ.

Hogy beleegyeznek-e? A mamának szinte nehezeze esett a viharos örömet titkolni, az apa pedig meg volt hatva. Szerette a szerelmi regényeket, bár józan elméje kissé tartott is tőlük. Nem látta jónak, ha két emberfia mindenét egy kockára teszi fel, ha egyiknek a boldogsága teljesen a másiknak az akaratától, vagy akaratánál is uralkodóbb érzelmeitől függ. A lánya kis regénye is folyton aggasztotta és most nagy megkönnyebbülést érzett, hogy mégis jó vége lett mindennek...

— Édes fiam! — mondta szokatlan gyöngédséggel. És még azt is hozzátette: — Legyetek boldogok!

— Ők azok lesznek! — mondta a mama, a ki szinte meg volt sértve, hogy ezt a szép jövődőt óhaj-tás alakjában is ki lehet fejezni. — Szeretném tudni, miért ne lennének boldogok, mikor annyira megérdemlik és annyira szeretik egymást?

A jegyesek nem is hallották ezt a kis vitát. Ádám, mintha alig várta volna már ezt a pillanatot, gyöngéden fonta a karját a menyasszonya törékeny dereka köré. Keze a lány kéztyűs kis kezét kereste, észrevétlenül, de nem titokban.

Az utolsó napsugár vörösén bucsuzott a folyótól. Hűvös szél kerekedett és belekapaszkodott a rózsákba, a teljes, puha, bágyadó rózsákba, a melyeket Beáta szeretett. A tulnyilott szirmok lesodródtak a szárukról és a szerelmeseket egy perc múlva valóságos illatos forogtatog fogta körül. Rózsalevelek táncoltak a levegő-

József Ferencz kir. herceg gyakorlaton. A fiatal kir. herceget Ő Felsége a minap nevezte ki huszárhadnaggyá és az aranygyapjas rend lovagjává. Alexi műterem felv.

ben, csupa sötétvörös, bársonyos szírom hullott a hajukra, a ruhájukra.

Rózsák . . . Pirosak; mint a szerelem, pirosak, mint a vér.

*

Ostobaság, — monda az öreg ur. — Ez a legnagyobb ostobaság, a melyet életemben hallottam. Romantika, leányos felbuzdulás, nincs semmi értelme. Én mint öreg és tapasztalt ember, nem egyezhetem bele az ilyesmibe.

Beáta sáppadtan állt az ablak mellett. Egyik fehér kezével a függőnyt fogta és kibámult az illatos tavaszba, a mely mintha csak azért jött volna a világra, hogy boldogságot adjon és boldogságot lásson. A leány azonban fehér és hűvös volt a meleg tavaszi levegőben, szép arca, a nélkül, hogy öregedett volna, olyan éretté lett, mint valami sokat szenvedett és sokat tapasztalt aggé. A ruhája komoly, szinte lehangoló fekete ruha.

— Apádnak igaza van, — mondta most Mária asszony is. Most, egy évvel a szigeti leánykérés után, éppen olyan fiatal és szőke volt, mint akkor: derűs, minden fájdalom elől való kitérést eláruló arckifejezése szinte fiatalabbnak mutatta a leányánál.

— Ha akkor nem jön közbe a nagymama halála, már régen a felesége lennék, — mondta Beáta csendesen, de makacsul.

— Hát adjunk hálát az istennek, hogy így jött . . . vágott közbe a mama, szeleburdi, gyorsan pergő nyelvvel. Aztán elpirult és kijavította a szavait: — No, János, azért nem kell olyan sötéten nézni, nem azért mondtam, hogy a maga anyja volt, Isten nyugasztalja; jól tudja, hogy el is ájultam a temetésén, többet már csak nem tehetek? De mégis jobb, hogy nem tarthatuk meg hat hét múlva az esküvőt, a mint ezek a boldondos fiatalok akarták.

— Éppen két nappal az esküvő terminusa után ütött ki a háboru, — mondta az apa komoran.

— Igen, és Ádámot elvitték a harctérre és hat hónapon keresztül nem is hallottunk felőle. Szép élet lett volna egy fiatal menyecskének! Most pedig, nem hogy örülnél, hogy szabad vagy, leányfővel vagy, hallgatsz arra a másik örült lelkiismeretlen szerelmes csásira . . .

— A ki csak azt akarja, — vágott közbe Beáta, magasra emelt fejjel, a mihez joga van: hogy beváltsam a neki tett ígéretemet.

— Szép, szép, így egészen jól hangzik, de látod, kis lányom, nem gondoltad meg jól a dolgot. Mire jó az, hogy lekötöd magad? Látod, három eset lehetséges . . .

Beáta türelmetlenül rázta meg a fejét. Szive fölött égette, sürgette az a néhány sor, a melyet egy kis falubeli táborból irt a vőlegénye:

»Ha szeretsz, eljössz ide és megesküszöl velem. Enyém vagy, nem másé, nem is leszel soha! Ebben bizonyos akarok lenni: evvel a szent tudattal akarok menni az új háboruba, a bizonytalanságba, talán a halálba. Beáta, várlak, minden készen áll az esküvőnkre! Ádám.«

Ha tudták volna, milyen hiábavaló minden szószaporítás ennek a kicsi levélnek a pár betűje ellenében. Ha tudták volna, Beáta milyen távol áll már tőlük, mennyire nem az övék már! Elhagyta őket abban a percben, a mikor megtudta, hogy szeretik: elhagyta apját-anyát a biblia és a bibliánál is régibb, örök, meg nem írott törvény rendelkezése szerint s követte urát, lelkével, szeretetével és félelmével, követte minden gondolatával. Most pedig követni fogja a valóságban is, vakon, esze nélkül, a mint a szive parancsolja.

— Három eset lehetséges, — folytatta a mama, a ki legyőzhető makacsságnak minősítette a leánya ellenállását. — Az első eset az, hogy Ádám sértetlenül tér vissza ebből a háboruból is. Akkor majd megesküsztek és boldogok lesztek. A másik eset, hogy —

Isten ments — elesik. Akkor, a míg leány vagy, szabad vagy és boldoggá lehetsz még mással. Ezt te most nem hiszed, de így van. Viszont, ha már a felesége lettél, hát rajtad van a világ szeme: ha újra férjhez mégy, megszólhatnak, ha özvegyen maradsz, örömtelen, szomorú életet élhetsz. A harmadik eset az, hogy nyomorékká lehet. És akkor te, az ünnepeled, a szép asszony...

Beáta most megrázta a szép fejét: átlátszóan halavány arca szinte világitott a félhomályosra függönyözött szobában. A hangja tiszta és mély volt, mint a harangszó:

— Mindabból, a mit mondtok, semmitsem értek. Szeretem Ádámot és hozzátartozom az életben épp úgy, mint a halálban, a jóban éppen úgy, mint a balsorsban. Itt nem rólam, az én sorsomról, az én jövőmről van szó. Én meg akarom neki mutatni, hogy nem azért akartam a felesége lenni, mert jó sorsot biztosíthatott a számomra és mert mások irigyelték volna tőlünk a boldogságunkat.

Azt akarom, hogy tudja: a felesége voltam, számítás és gondolkodás nélkül, lélekben, attól a pillanattól fogva, mióta megtudtam, hogy szeret és a magáénak akar. A szíve, a neve az enyém: boldogan fogom ezt a nevet viselni, ha életben marad és büszkén, ha elesik. Szívesebben mennék hozzá az engedelmetekkel, de hozzá fogok menni a beleegyezésetek nélkül is!

A mama felsikoltott, az apa pedig azt mondta:

— Exaltált leány.

Aznap nem beszéltek Beátához a szülei. És másnap Beáta vonatra ült és szó nélkül elutazott a vőlegényéhez.

*

A vidéki állomáson fiatal házaspár bucsuzott egymástól. Nagyon fiatal házasok voltak: éppen két óra előtt volt az esküvőjük. Az állomáson befutva állt a mértföldnyi hosszú katonavonat: már mindenki felszállt, csak a fiatal férj nem. Egyik-másik ablakban néha megjelent egy-egy arc, de meghatottan és diszkrétén huzódott vissza, mikor még mindig összeölelkezve látta a két halaványarcu szerelmezt.

Beáta lelkén homályos képek suhantak át: ez az esküvő hasonlított egy kissé ahhoz, a melyről régen, bohó leányfejjel — alig egy éve —

álmodott. Mindig úgy képzelte, hogy falun lesz az esküvőjük, de otthon, az Ádám ősi otthonában. Képzeteinek szemével nem egyszer látta a befutott expresszovonatot, a mely lihegve áll az állomáson és szinte alig várja, hogy elragadhassa a boldog szerelmeseket, az álmok országába, Olaszországba...

A vonat füttyült, a fiatal férj felugrott a lépcsőre. Mintha Beáta gondolatainak a visszhangja volna, úgy kiáltott forrón, lelkesen, lakodalmi hangulatban:

— Isten áldjon, kis feleségem! Megyünk Olaszországba a taliánok ellen!

S a hogyan megmozdult a vonat nagy kigyóteste, minden ablakában felvirágozott csukaszürke sapkák, mosolygó piros arcok bukkantak fel.

Valamelyiknek a tekintete oda tévedt a fehér ruhájánál is fehérebb fiatal asszonyra és a

kezeiből a Beáta lába elé hullott a nagy csokor rózsza.

Mintha jeladás lett volna: egyszerre megmozdult valamennyi kar, egyszerre lerepült a virág valamennyi katonasapka mellől.

A hogy a vonat elhaladt, Beáta feje körül virágzuhatag kavargott s a mint árván, elhagyottan, egy nagy érzés sulyával és egy nagy elhatározás minden felelősségével állt a perrenon: virágerdővé, színes, illatos szőnyeggé változott előtte, körülötte a sivár, kavicso ut.

Rózsák cirógatták csókkal az arcát, rózsák felhőzték be könnybe borult szemét, rózsák takarták el előle a komor acélvagonokat, a sűrű eget, a bucsut, a bánatot.

Június minden virága ott kavargott, ott omlott porba, a leghűségesebb hitves lába előtt.

Rózsák, pirosak, mint a szerelem, pirosak, mint a vér...

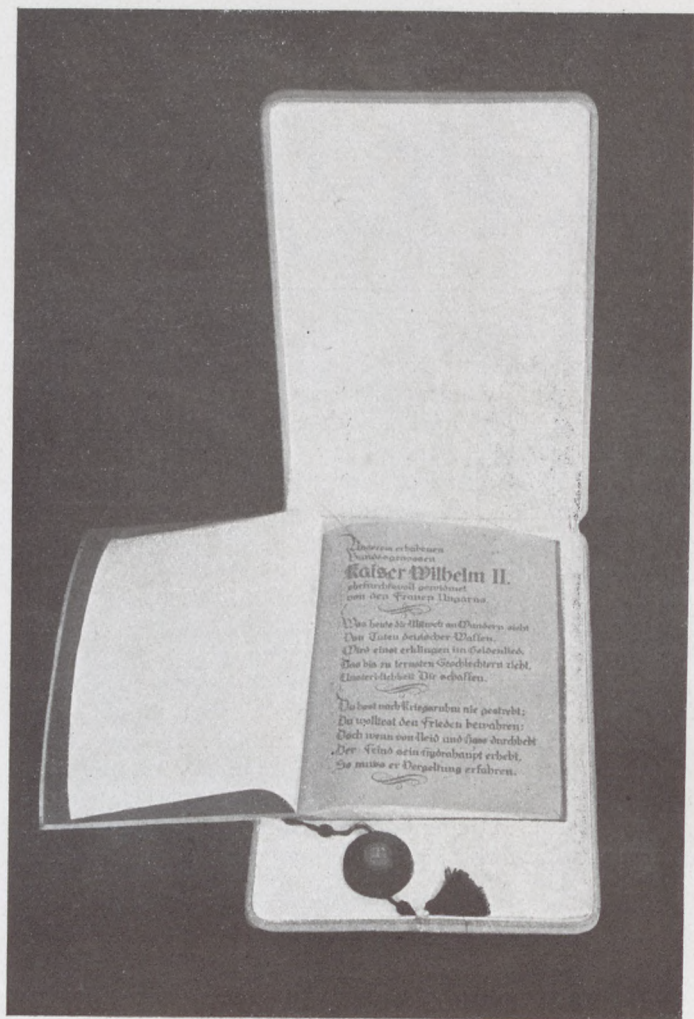
És messziről, a távozó vonat valamelyik ablakából sokáig látta még valaki a kis piros szigeteket, a melyet a földre hullott rózsák alkottak és a mely a várakozó, a törhetetlen, a halhatatlan szerelmet jelentette a nehéz, bizonytalan utra induló harcos számára.

Nász a háboruban: Halmay Barna huszáriőhadnagy, a kit a III-ad oszt. hadiékítményes katonai érdemkereszttel tüntettek ki és menyasszonya, Bernáth Gréte. Strelisky felv.

szentmiklósi és óvári Pongrácz József 9-ik honv. gyalogezredbeli százados. Bravuros hőstetteiért előbb a III-ad osztályu hadiékítményes katonai érdemkeresztet kapta, majd soronkívül századossá léptették elő s legutóbb pedig a hadiékítményes 3-ad osztályu vaskoronarenddel tüntették ki.

Az Augusztá-alap remekművű vasgyűrűt küldött Vilmos német császárnak hódoló vers kíséretében, a melyet 100 magyar urinő irt alá. Az Augusztá-a'ap megemlékezését a német császár nagyon szívesen fogadta és erről Tschirschky német nagykövet útján az Augusztá-alapot értesítette. Képünk a Zutt tanár tervei szerint készült albumot ábrázolja, melynek pecsétartójában nyert elhelyezést a császárnak küldött vasgyűrű. A hódoló vers szerzője Herzog Oszkárné dr.-né.

A HÁBORUS ANGLIA.

— Bing Ede János könyve. —

Bing Ede János csak korára nézve fiatalember; intelligenciája, világnézete és tudása révén komoly, élemedett európeér, a ki vilávjártában sokat látott és még többet tanult. Eddig csak napilapokban és folyóiratokban olvashattuk okos, átgondolt és mindig érdekes cikkeit, tárcáit és tanulmányait, most azonban könyvvel lép a közönség elé, egy mélyen szántó, sok gonddal megirt külpolitikai munkával, mely *A háborus Anglia* címmel a minap hagyta el a sajtót.

Hogy az elfogultságnak még az árnyéka se férhessen hozzánk — lévén a szerző lapunknak kedves barátja és munkatársa — gáncs legyen az első szó, a melyet a kritika során Bing Ede János könyvéhez fűzünk. Bevezetésében azt mondja a szerző: »Csupán könnyedén megirt cikkek és tárcák gyűjteménye akar ez lenni, a mely éppen ezért nem tarthat igényt a rendszerességre.« Hát ebben határozottan téved Bing,

mert *A háborus Anglia* olyan alapos, olyan rendszeres és egyöntetű munka, hogy éppen ez az alaposág és rendszeresség a legfőbb érdeme. A könyv három fő-részre osztva a háborus Anglia politikájával, belső életével és a jövő nagyfontosságú kérdéseivel foglalkozik s e kereten belül minden oldalról tiszta világításban állítja elénk a szigetországnak a világkonfliktusban való szerepét s e konfliktus többé-kevésbé látható nyomait az angol politikában és közéletben. A mai Anglia hí képe ez a könyv, melyet a csatornán túli életet kitünően ismerő szerző biztos tollal rajzol elénk. Az angol háboru politikai előzményeit, indító okait és célját kézenfekvő argumentumokkal ismerteti és magyarázza. Alapos tudással szól az ir-kérdés és a barna kontinens veszedelmeiről, megdöbbentő igazságokat mond a John Bull agyafurt külpolitikájának legujabb fázisairól.

Talán a legérdekesebb része az egész műnek a második rész, a melyben pompás skizzekben szemlélhetjük az angol népet otthon, a háborus Londonban. Meglepő megfigyelőképességről tanuskodnak ezek a kissé sötét rajzok a Medland Hall nyomorultjairól, a sötétben bujkáló Londonról, a korrumpált Times-ről és az angol sajtó csöndes és kevésbé csöndes botrányairól.

Bing Ede János könyvének harmadik része a jövőt latolgatja sok jóakarattal és engedékenységgel. Bing az elfogulatlanságra appellál, fél és félt a kritika nélkül való szenvedelemtől és óva int az érzelmi momentumok túlbecsülésétől. Szinte szokatlan hidegvér egy huszonkét éves ifju gondolkodásában, de éppen azért megfontolásra érdemes. Majd elvállik, hogy lesz, mint lesz; ezuttal mint bizonyosságot csak annyit jelenthetünk ki, hogy a szerző szép, derék munkát végzett s első nagyobb munkája a legteljesebb elismerésre méltó.

A háborus Anglia a *Franklin Társulat* kiadása; az ára két korona ötven fillér. (Ky.)

A hadbáinduló gyöngyösi 6-os huszárok búcsuztatása: 1. Sándor Árpád kamarás kapitány, 2. herceg Sulkowsky Viktor kapitány, 3. gróf Chorinsky Cary főhadnagy, 4. Giller János hadiönkéntes, 5. id. Szent-Ivány Farkas kamarás, 6. ifj. Graefl Jenő hadiönkéntes és 7. Návay Géza hadiönkéntes.

Szent-Ivány Anna amatőr felv.

CAPHOCAL

GYERMEK TÁP SZER

legtökéletesebb hizlaló, csonterősítő, fogzás lefolyását megkönnyítő csecsemő- és gyermek-tápszert. Egy eredeti doboz ára 3 kor, Mindenütt kapható.

KÁRPÁTI KÉPEK.

— Egy katona naplójából. —

Az állomás. Fekete kocsik a sok barna sinpáron; szürke katonák és sok munició a sinek között. Fáradt gőz sipol a nehéz mozdonyok tüdejéből; lassan szítal az eső. A kerítésen túl a sáros országút; orosz foglyokat kísérnek rajta. A kerítés törött, a dúcai kidöntve, némelyik csak égett tönk: ellenség járt erre. Most háromszáz tépett, barna orosz állítanak meg mögötte.

Milyen jókedvű ez a sok esett katona! Örülnek, hogy itt vannak s inkább a forma kedvéért őrzi őket egy-két népfölkelő. Tizenkét öreg rutén. Az állomásnak nincs teteje, csak kormos üszkők. Orosz gránátok égették le a tetőt. Tépett telefondrótok lógnak le róla, szibériai legények szakgatták le a kulturát. A fekete falakon friss gerendák, fölöttük friss drótok, most dolgoznak rajta a pionérek. Ezek a mi katonáink és ezek a drótok a mi életünk erei már. Mellettük és alattuk nyüzsög minden, mintha »ins Hinterland« lennénk. Különösen az állomási épületen túl, egy fabarakban. Itt van a konyha. Előtte két nagy kondérból teát mérnek a pionéroknak, nagy deszkákon marhákat aprítanak gulyássá, egy most jött menetszázadnak levest osztanak. Nagy a tolakodás; sok a szürke katona. Zörögnek a csajkák üres pléhcsajkákban; tolakodnak a csajkás legények, káromkodik egy pár őrmester. Azért mindenki megkapja a magáét. A szürke gőzgomolyagon túl három nagy rakás friss kenyér. Most rakják szekerekre, viszik a csapat után, az esőtől nedvesen, fagyottan. Girhes trénllovak lógatják fejüket, egy öreg kocsis ostorát pattogatja. Mint otthon a legények egy dunántuli faluban. Azontúl megint szekerek, lovak és vágómarhák és megint egy deszkabódé, egy kisebb. Most lép ki belőle megtermetten a hadosztálymészáros. Véres a taglója, még gőzölög a hajnali hűvösben. Hány marhát vágthatott le éjfél óta! Szelid, bamba nézésű ökröket, teheneket. Benézek a konyhabódéba. Nem lehet ottmaradni, rettenetes a gőz, borzalmas a szag. Inkább itt állok a messze sinek mellett s összeverem a csizmámat.

*

Az országút. Sikos és lejtős. Csusszogva megyünk rajta, néha itt-ott meg is botlik egyik vagy a másik. Csupa honvéd és csupa magyar. Jókedvű valamennyi és a pipa mögül mondanak fogadalmat, nagyokat: Hogy Szentpétervárig meg se állnak és a nótájukban a cár leányaival mosatják ki az ingüket. Balra! Balra! Links halten! Links halten! — kiabálnak mögöttünk. Artillerie vor! Artillerie vor! — mondja egymásután egy öblös hang. Hat-hat ló hús a hang mögött egy ágyut. Ahol lehet, vágatnak vele előre. Ezek is előre mennek. Szemközt jön a trén. Mint egy óriás barna hernyó nyújtózik, koporog a szerpentinén. Öreg, nagycsontu lovak, mögöttük üres szekerek. A csapatoknál leadtak mindent, most mennek fölvételezni a legközelebbi városba. Rutén kocsisok káromkodnak értelmetlenül. Egy kocsi

beledült az árokba. Nyolc ember veszkődik vele a havas parton. Egy parancsőrtszt vágat el mellettünk. Nyakában a térképtáska, mögötte egy szürkén a káplárja. Barna képű, mokány tulajdonai gyerek. Jön egy öreg káplár feltűzött szuronynyal. Tizenöt muszka mögötte. Köztük két hatalmas szibériai lövész. Most a mi kenyereinkből majszolnak szeliden. Az árokparton kidült fa tönkjén fáradt katona. Öreg, tépett népfelkelő. Beteg, most iparkodik a segélyhelyre. Két jelentő lovas vágat el. Tülköl egy auto. A hadosztályparancsnok megy ki a szerpentinre: megnézi az új állásokat. Szemközt jön egy nagy vöröskeresztes kocsi. Négy ló előtte. Sebesülteket hoz. Véres, jajjos nagy betegeket, a kik már bicegni se tudnak. Lassan, tempósan megy a négy ló a drága teherrel. Megint trén kapaszkodik szembe. Istenem, mennyi kocsi! Egy tiszt ballag mellette a legényével. Azt mondja jól állunk. A karjába kapott egy lövést. Mi megyünk az országuton.

*

A fődözék. Vastag fatöng a sárban. Derékmagasságra földet hányt eléje a legényem. Egy marok szalma a faluból. Ez az ülőhely, vagy ha tetszik, feküdni is lehet rajta. Egy lépésre tőlem előbb még pattogott a tűz Piros parazsa rávilágított az áldott, kövér kárpáti humuszra. Szép csendben szítal az eső. Reggelre nagy sár lesz.

*

Az éjszaka. Megint fődözékben fődél nélkül. De ma nincs hóesés, csillagos az egész végtelen. A nagy kék takaró. A honvédek még beszélgetnek. Már az öregek, a tépettek, de konzerváltak, beszélnek és a ki ujonc, hallgatja. Az öreg baka már keményebb, ellentállóbb s csak a pipája mögül sercint egyet, ha feléje fűtyül egy tévedt golyó. Mert éjszaka tűz mellett ettől kapkodja a fejét, a ki még meg nem szokta. De az öregje már nem riong, sőt azt mondja, hogy a délutáni két orosz roham is csak smarn volt. Grodek, Ravaruska, Rohatyn, Chyrow! Ezek voltak valami, meg a lebergi csata. Ő valamennyit végigcsinálta. Nem is törődik már mással, csak otthon rend legyen és a végít szeretné tudni, hogy mikor lesz. Istenem, én magam is és még mennyien mások!...

Ma sem esik, ragyognak a csillagok. Ugyanazok az égő, fénylő kis tűzszemek, a mik otthon. Milyen érdekes, az emberek, a hegyek, a faluk, az utak, a házak, a fák mind mások. Csak a csillagok és a tűz ugyanazok.

— Jó is lesz rakni a tűzre, mert hűvös van. A tévedt golyók mellett a kárpáti szél is fűtyül.

*

A temető. Nyomorult kis rutén falu temetőárka. Ide küldtek a szakaszommal, várom a további parancsot. Az árokparton letaposva a hó, azon ülnek a honvédek. Előkerül mindegyik elé a brotzak, csendesen falatoznak. A temetőben csak egy sir van, a mi friss. Mindjárt a temető szélén. Katonát földeltek alája, de

Édes álom: Keller tanár rajza.

nem tudni kit. Leszurt faág a fejfája. B. és J. van bevágva bajonettel a kereszt ágán. Vajjon ki lehet? A temető nem felel...

*

A földél. Áldott jó találmány, de a háboru kellett hozzá, hogy felfedezzük. Most is csak mi tudunk róla fáradt katonák, esendő harcosok. Megvéd a hótól, esőtől, megóv a széltől és takar a hideg elől is. De ki tudja ezt otthon? Ki tudta ezt békés kényelmében? Egy kis faluban vagyunk, a nevét se tudjuk, de most nem is ez fontos. Érezzük, hogy van benne ház és a háznak födele. A földél alatt egy szoba, konyha, kamra vagy istálló; esetleg a négy együtt. Otthon be nem lépnénk egy ilyen helyre, de nehéz rabot se eresztenének ide; — mi most kéjjel nyújtózunk benne. A tűzhelyen — nyitott és kormos kémény alatt — sutorog a tea, a legények szalmát szórják a földre. Szinte sirunk az örömtől. Csak legalább riadó ne legyen!

*

A posta. A front mögötti völgyben osztják a menázsit, ide jön a posta is. Ha ideér. Jön az őrmester, olvassa a címekeket, hogy Ez a hadnagy úr, Az a zászlós úr, Amaz a kadét úr és így tovább. Mindenki örül, mindenki gyermek lesz, mindenki elfelejti a telet, a szenvedést, a piros, a veszendő vért és az üszkös sebeket. A ki több postát kap, jobban, mert jobban örül, a ki kevesebbet, kevésbé, mert irigy. Semmit ugy nem irigylünk, mint a több postát, a legnagyobb jót. Ha otthon lehetnék, én mindig csak írnék, sok, sok levelet írnék, fáradt katonáknak írnék... Szabó István.

A VÖRÖS KERESZTBEN.

— Szinpadai kép. —

Irta ENDRÓDI BÉLA.

(Kéziratnak tekintendő.)

SZEMÉLYEK:

Az ápolónő.
A huszárfőhadnagy.
A kozákkapitány.
A tisztiszolga.

Idő: Korai őszi délután. *Szín:* A Vörös Kereszt-kórház pavillonjának betegszobája. Jobb- és baloldalon egy-egy ágy a hozzávaló felszereléssel. Az asztalkákon orvosságos üvegek, sok virág. A szoba közepén elől asztal. Az asztalnál a huszárfőhadnagy és a kozákkapitány szembenülnek egymással és kártyáznak. A huszárfőhadnagynak az egyik karja felkötve, ezért a kártyát a mellette ülő ápolónő tartja s a huszár a szabadon levő kezével hív a kártyacsomóból. A kozákkapitánynak a feje kötésbe pólyált. A háttérben nagy fehér függönyös ablak látszik. A baloldali ágyon a tisztiszolga ül és tisztítja az ura kardját. Munka közben dudorász. Éneke eleinte halkabb, majd míg előre jön: mindig erősebb.

A tisztiszolga:
(ének.)

1.

Barna csikó de elüt a fakótul...
Páris város messze esik Makótul.
A madár is elfárad, míg odaér, —
Vilmos császár mégis, mégis odaér.

Drágagyöngyös, aranygombos mundérban
Sétálgat majd a párisi Louvréban.
Meg is mondom Vilmos német császárnak:
— Császár apám, ezt magyarán csináltad.

2.

Kertem alatt nincs kerítés, nincsen drót...
Az angolnak van hajója: a Drednót.
De mi haszna, mikor nagy a hibája,
Nem tud vele bejönni a Dunára.

Édes anyám, sohse sírjon miattam,
Kard kezemben s fürge pej-ló alattam,
Magyar huszár magyarul vág, nem tótul,
S nem ijed meg egy nyavalyás Drednóttul.

A huszárfőhadnagy:

Ne kajdássz hé! (tisztiszolga visszavonul a háttérbe,
a huszárfőhadnagy hív) Zöld...

Kozákkapitány (ad):
Tessék...

Főhadnagy (hív):
Piros...

Kozák (ad):
Alsó...

Főhadnagy (üt és hív):
Makk! Ujra makk!

Kozák:
No!

Főhadnagy (hív):
Makk! A legutolsó
Makkocská elment s kibujik a tők (hív).
Hetes...

Hopp!

Kozák (üt):

Főhadnagy (hív):
Nyolcas...

Kozák (üt):
Hopp!

Főhadnagy (hív):
Király...

Kozák (üt):
Ütök! (besöpri a kártyát.)

Rossz idő jár a királyokra ma.
Elsöprik őket. (számolja a nyereségét.) Három korona...
Épp annyi csengő korona uram,
Ahány korona veszélyben van
Európában...

Főhadnagy:
Mit mondasz kozák?

Kozák:

A magyar, német s osztrák koronák
Inognak már. A koronás fejek
Meghajlanak s a nagy orosz sereg
Elindult, reszket a vén föld alatta,
És jön a cár...

Tisztiszolga:
Hát jőjön az ebadta!

Ápolónő:

Csitt!

Kozák:

Jön a cár. Hatalmas serege
Roppant erővel hömpölyög vele,
Moraja idezúg, mint vad folyamok árja,
Hullámzik, mint a tenger...

Tisztiszolga:
S Hindenburg fürdőkádja.

Főhadnagy:

A Mazuri tavak...

Ápolónő
(neheztelve):
Mért bántja, mondja, kérem?

Főhadnagy:
Nem bántom, csak fürösztöm az igazság vizében.

Tisztiszolga:
Kommandirozzuk inkább: Habt acht! Fürödni! Futni!

Kozák
(dühösen):
Kezemben akkor is pörgött még egy szál...

Tisztiszolga:
Vutki!

Kozák:

Még egy szál kard — gazember! — és villogott a...

Főhadnagy:
Hátam.

Kozák:

Ezzel az egy szál karddal két németet levágtam,
Mert szorongatott szörnyen a sok bolond ulánus,
Igaz, hogy két hadtestünk azóta...

Tisztiszolga:
Mind gulyáshus.

Kozák:
De Lemberg a miénk volt s ez többet mond a soknál.

Főhadnagy
(legyint):
Már visszavettük régen...

Tisztiszolga:
És ki futott Uzsoknál?

Ápolónő:
Elég már!

Főhadnagy:
Dukla... Tarnov...

Tisztiszolga:
A Kárpátok alatt...

Kozák:
De kérem...

Főhadnagy:
Ki futott, mi?

Ápolónő:
Ne bántsa.

Tisztiszolga:
Ki szaladt?

Kozák:
De kérem...

Főhadnagy:
Kicsi csizmát hord lábán a kozák,
Kis csizmával nagyot lép...

Tisztiszolga:
De hátra.

Kozák:
Ostobák!

Főhadnagy:
Mértföldet lépő csizma kilométerbe, versztbe,
Lám elvitt téged is...

Ápolónő
(megelégteli a veszekedést és hirtelen közbevág):
A bús Vörös Keresztbe,
Hol halkán meghúzódik az Élet, mialatt
Ott künn a harcmezőn a zord Halál arat,
Az Élet, amit számúz a zajló csatatér,
Csak itt találtok rá s itt hozzátok visszatér,
S e visszatérő élet szent öröme kérek:
Szünjön harag, gyűlölség...

Kozák
(szégyenkezve):
Bocsánat...

Főhadnagy:
Drága lélek!

(Pillanatnyi csend, mindegyik maga elé néz s önkéntelenül a se-
bét tapogatja.)

Fáj?

Ápolónő
(a kozákhöz):

Kozák:

Kissé.

Ápolónő
(a főhadnagyhoz):

Érzi?

Főhadnagy:

Nem! S ha érezném, talán
Hiszi, hogy panaszkodnék, a kint bevallanám?
Nagyon kicsiny nyílást üt a testen a golyó,
Egy vitézségi érem épp eltakarja jól,
S ha érem nem kerül rá s nincs kötése se:
Hadd szálljon a dicsőség fuvalma rajta be
A testbe, szívbe, vérbe... És ha bekandikál
E csöppnyi ablakon a furcsa, rossz halál:
Hát jóccakát kívánunk. Mindennek vér az ára,
Szemünk még feltekint az ezred zászlajára,
Utólszor fölremeg a honi föld alattunk...

Kozák
(a homlokára mutatva):

Talán még megköszönjem e vágást?

Tisztiszolga
(az ura kardját himbálva):

Főhadnagy
(átveszi a kardot):

Derék kard!

Kozák
(csufondárosan):

Drágalátos!

Főhadnagy:

De volt egy nagy hibád:
Túlságosan szeretted a kozák-koponyát.
Nem laktál jól, csak úgy, ha mindennapra húsz.

Kozák
(pökhendin):

Az én pikám szerelme a csukasziürke blúz!

Főhadnagy
(tréfásan a kozák felé bökk a karddal, ki ijedten
megbillen a széken):

Bumm!

Ápolónő:

Ujra kezdi? Ej! Ej!

Tisztiszolga:

No, nézd a gyáva ürgét:
Fehér lesz, mint a fal, ha lát egy csukasziürkét.

Kozák:

Hát... kissé megijedtem... Oly furcsán néztetek.
Hol hagytam el... a szürke szín álmos és hideg.

Főhadnagy:

De meleged lesz tőle!

Kozák:

Mintha köd ül a tón
Egyhangú rettentően, hogy mondják? — monoton.
Az embert a ruhától alig, hogy látni csak,
Sehol színes hajtóka, se gomb, se vállszalag:
E csukasziürke színbe pólyált — mik is? — bakák
Szakállas egereknek néznek ki...

Tisztiszolga
(megbotránkozva, félre):

Vakapád!

Kozák:

Aztán hosszú vonalba szétfut a sok egér,
Mind lyukat ás magának, csak épp, hogy belefér,
Egész nap oszt' a lyukból néz az orosz seregbe...

Tisztiszolga:

S vidám egérlyukából lyukat lő tökfjedbe.

Főhadnagy:

Nohát, bolond kozák, lásd most sincs igazad;
Nagyon színes tömeg e csukasziürke had.
Sorukba büszkén, mosolyogva jár
A piros élet, a fehér halál,
A remény zöldje, mely vérben terem...
Csak szürke, mert acélos, mert döntő győzelem
Nem hullat még fölébe arany-sugárokat,
Mert még árnyékba vonja a felleges harag,
Mely ott sötétlik minden zászlón és büszke hősön...
E szürke, zord tömeg a nagy orosz mezőkön
Az ujjongó szabadság színeit bontja ki
Egy elnyomott nagy népnek...

Ápolónő
(a kozákhöz, ki mereven néz maga elé):

Nem bántja valami?

Kozák
(dacosan):

Petrográd messze van még!

Főhadnagy:

De Lodz már elesett.

Tisztiszolga:

Elérik az Atyuskát a negyvenkettesek!

Főhadnagy:

Elérik a huszárok!

Tisztiszolga:

Már erre fogadok!

Főhadnagy:

Nem negyvenkettesek bár, de negyvennyolcasok
Lobogó vére lángol erükben, akiket
A te apád bizonytalán még ma is emleget
A ködös Visztulán túl, ha életben maradt
S itt nem tiporta holtra honvédhuszár-attak.
Óh, egy huszár-attak! Villámos fürgeteg,
Vad, komor kapitányok, dübörgő ezredek
Rohanó szilaj árja, hogy reng a föld belé
És kard-tenger süvölt fel a csillagok felé.
Tajtékos szörnyeken a viharos pokol
S a pokolbeli sátán csapatja lovagol
Zord, rettentő iramban előre és előre
A füstbe, vérbe, tűzbe, rónára, hegytetőre,
Ágyúknak, szuronyoknak ordítva csak neki,
Zászlójuk csont-kezében a Halál lengeti:
Huj! Huj! Raj! Vágta! Vágta! Az ellenségre rá!
(hadonázik a kardjával.)

Kozák
(ijedten):

Szent Isten, újra megvág!

Tisztiszolga
(ki eddig mámorosan hallgatta a gazdáját, egy széken
nekilovagol a kozáknak):

Trará! Trará! Trará!

(Folyt. köv.)

MIÉRT LETT VÉGE AZ

aranjuezi szép napoknak? — sóhajtja valahol messze fehér Oroszországban Stallon Vladimir rendőrfőnök ur, a nők barátja, a kinek uralma alatt Eldorádójuk volt Lembergben a szerelmes szívű orosz tiszteknek. Hova lett a tavalyi hó? — kesereg ugyanott Lukariov csendőrezredes, a ki hatezer főre rugó szoknyás regimenttel rendezett hajtóvadászatot csendes galíciai polgárookra, hogy a reggeli kávéja mellé meglegyen a kellőszámu, börtönre, bitóra, no és főképp pénzbírságra szánt áldozat. Hát én bizony Isten elhiszem, hogy az orosz medve nehezen hagyta ott a soktornyú szép várost és nagyon meg tudom érteni, ha véres fejvel még ma is nyalja a szája szélét a méz után. Mert hiába, mégis csak gyönyörű lehetett az a néhány hónap ott Gácsország közepén, a hol a női szív lett az ur az atyuska kardbojttal parádézó tiszturak szívében. Mégis csak szép lehetett az a korzó, a hol a kis mindenés kékszemű hadnagyocskának volt a mindene s a szobalány legalább is százados karján róttá az aszfaltot. Milyen mesebeli szép lehetett, a mikor az egymáshoz illő szerelmes párocskák gumirádlison hajtattak vendéglőből cukrászdába, cukrászdából divatkereskedések elé, hogy a bőkezű gavallérok tetőtől talpig selyembe öltöztesék hölgyeiket. Mondja még nekem valaki, hogy az orosz barbár és nem kulturnép! Tessék csak megkérdezni a Hotel Gerson tulajdonosát, avagy toaletcikkekkel kereskedő lemergi felebarátainkat, majd azok mesélni fognak pezsgőbe fülő vacsorákról, százkoronás selyemharisnyákról és egyéb földi jókról, mi szem, száznak ingere. Hát az a gyönyörű tavasz, az a felejthetetlen kikelet, a mikor a nyárspolgár, igazhitű Lemberg megrészegedett a szerelemtől. Az utcai bálók, a virágcsaták, a csókok zápora, mely rózsaszínű ködbe burkolta a szép várost! Hát nem a legszebb kultúra ez a nőkultusz egy rövid tavaszra, a mi után kérlelhetetlenül elkövetkezik a nyár a maga igazi, eget-földet rázó viharával, a szomorú, reménytelen ősz és a fehér, rettenetesen fehér muszka tél, a mi szemfedője lesz minden rózsaszínű vágynak, piros szerelemnek. Olvasom, hogy a mikor a mieink kiverték a muszkát Lemberg-ből, a lemergiek is kiverték az orosz tisztekkel barátkozó hölgyeket a városból. Igazságtalanság volt. Hát tehet róla az a szobacica, hogy Nagy-Oroszország dicső hadseregének tisztjei benne és hozzá hasonlóknak látják a kulturát? Hát tehet ő róla, hogy vége lett az aranjuezi szép napoknak? . . . *

Kulturáról lévén szó, akaratlanul is tollhegyre vetődik a Népopera kínos, keserves ügye. Mire ez az írás napvilágot lát, már eldőlt, vajjon tingli-tangli lesz-e a Tisza Kálmán-téri hombárból, vagy továbbra is bizonytalan sorsban meredezik terhektől süppedő fun-

damentumán és a főváros pénzügyi politikájában. Őszintén szólva, mi egy cseppet sem bánjuk, ha varietét csinálnak belőle, mert meg vagyunk győződve róla, hogy annál hamarabb befejezi dicstelen karrierjét. Még az sem izgat, ha idegen nyelven fognak gajdolni benne. Mert annál biztosabban, annál föltámaszthatatlanabban hal meg a magyar Budapest számára. Ennél okosabbat pedig nem cselekedhetik.

*

Hol a boldogság mostanában? Hol volna másutt, mint Hollandiában. Hollandiában édes az élet, Hollandiában gazdagon élnek, tejben, vajban fürödnek, nullás lisztel puderozkodnak. Hollandiában csend van: nem ropognak a puskák, nem bömbölnek az ágyuk és nem za-

varják az ember álmát éjjeli gyakorlatokkal. Vilma királynő birodalmában béke van; nem felejtetted el még nyájas olvasó, mit jelent ez a rövid szó, ez a kéttagu, de ezer áldást jelentő szócska? Hollandiában nincsenek sebesültek, nincsenek síró anyák, gyászos özvegyek, Hollandiában nincs bánat, nincs szomorúság.

Csak öröm és gazdagság. Hollandiában fehér a kenyér, foszlós a kalács, kövér a gulya, elégedett az ember . . . És én mégis komolyan aggódom Hollandiáért. És bizonyára mindenki aggódik érte, a ki tudja, hogy Churchill leghatározottabb kijelentése szerint Anglia semmiesetre sem gondol arra, hogy nyomást gyakoroljon Hollandiára. Aggódásom kétségbeeséssé fokozódik, ha meggondolom, hogy a nemes lord azt is hangoztatta, hogy a veszedelem nem angol részről fenyegeti a kis Kánaánt. Sőt, mi több, Churchill olyasmit is mondott a *Courant* londoni levelezőjének, hogy John Bull direkt oltalmazója a fenyegetett kis nemzeteknek, a kinek eszé ágában sincs csorbitani azoknak kétségbevonhatatlan jogait. Mind-

ezek miatt a legkomolyabban aggódom Hollandiáért és önkéntelenül is eszembe jut a róka meg a holló meséje. A holló: Hollandia, a ki boldog csöndben ül békés semlegességének virágos fáján, hallgató csőrében nagy, kerek eidami sajttal. A róka, no igen, a róka: Churchill lord, a ki addig hizeleg, addig áskálódik lent az árnyékban, a míg a holló meg gondolatlanul el nem tátja a száját és a szép eidami sajtot át nem ejti a csatornán. Még az a szerencse, hogy ideát nemcsak hollók vannak, hanem sasok is, a kik szép, kerek eidami sajt helyett szép, kerek ágyugolyókat tartogatnak a csőrükben és ha kell, olyan jó szívvel küldik át az éhes rókának, hogy még a gyomrát is elrontja tőle.

A SZÜRKE SEREG.

Ahányszor elvonulni látjuk

A szürke kicsi sereget:

Nehéz, bús sóhaj fojtja szívünk,

Könnyezve nézzük az eget . . .

Az Urat kérdezzük titokban:

Óh Istenem — mi lesz velük?

Kik elmennek a honért vívni,

Nem hagyják ott az életük?

Hogy mennek — vigan, énekelve,

Színes virág a kalapon . . .

(Óh hányan fekszenek majd némán,

Véresen, messze avaron . . .)

És hányan lesznek ifju hősök,

Kikről a késő kor regél:

Elestek ők is . . . Magyarok . . . Ifjak!

De szent emléküik köztünk él!

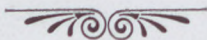
Óh! Hogy ha egyszer visszatértek,

Örömkönnünk zápora hull!

S elöttetek néma hálával

Egy nemzet áldva leborul.

Pongrácz Laya grófnő.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási r.-t. Kelenföldön bérelt s burgonyával beültetett területét úri hölgyek művelik meg:
1. Neumann Ilus, 2. Csizmadia Böske, 3. Mende Terka, 4. Hollós Ilus, 5. Fail Russy, 6. Szende Margit, 7. Jaskula Lenke.

Mende Rezső amatőr felv.

A LENGYEL ASSZONY.

Irta CSATÓ KÁROLY.

Kázmér, a sáppadt arcu, koravén vilovai molnár tünődve ült a malom előtti padon. Sárgára aszott, csontos arcából csak két sötét szeme pislákolat elő fátyolozott fénnel. Sűrű redőkkel telt homlokára lógott kusza, gyér haja. A kora hajnali szellő végigfutott a sik lengyel rónán. Kázmér fázósan összeborzongott.

— Mi lesz velem, — motyogta halkán és félénken maga elé.

Tekintete odatévedt a vilovai utra, melynek két oldalán apró füstfellegek emelkedtek az ég felé. Lomhán mozgó alakok körvonalai látszottak a reggeli ködben, azok rakhatták a tüzeket. Majd hangos lónyerítés hallatszott a közeli kis fenyőerdőből. Ott alighanem lovak vannak, noha Kázmérnak már az ősz óta egy sincsen. A poros úton túl a lassan oszló reggeli köd felszállta után egyszerre világos lett a táj. Ezer és ezer embert, sátoros kocnikat, a földben karókhöz erősített sátrakat, gulába rakott fegyverek végtelen sorát lehetett látni. Átható zibongás, hangos beszéd zürzavara is mindig erősebb lett. Mintha egy óriás ébredt volna fel álmából, a ki most dörzsöli ki szeméből az álmot.

A malom környéke is megélenkült, álmos arcu, ásító katonák járják össze a tágas udvart.

Kázmér nyugtalanul emelkedett fel a malom padjáról, az ébredők lármája felrázta őt is fásult álmodozásából. Most látszott csak meg, hogy milyen görnyedt a termete, mintha az élet terhe egészen lenyomta volna. Éppen indulni akart, mikor egy hirtelenszöke,

nagyfejű katona lépett eléje, az oroszokat jellemző sajtósággal szólt hozzá:

— No Kázmér, indulj befelé, a kapitány hivat.

Kázmér összerézzenve nézett a hozzá szólóra. Félve, alig hallhatóan szólt a katonához:

— Mit akar a kapitány ur?

A katona vállát vonogatta, de nem felelt, csak ment vissza be az udvarba. A kőoszlopos tornác előtt orosz gyalogos járt fel-alá szuronyos fegyverrel. Kázmér azon tünődött, hogy mit akarhat tőle a kapitány. Remegve gondolt arra a kegyetlen szívű emberre, a ki ittléte óta annyi keserű órát szerzett már neki. Reszketett, félt tőle, ha csak a hangját hallotta. A lovaglós ostor mindig a kezében van, jaj annak, a ki rosszkor téved eléje. Iszonyu, elviselhetetlenül nehéz természetű ember. Különösen a lengyelekre haragszik módfelett. Kázmér is lengyel volt, a szerencsétlen sors idevetette Galícia egészen félig oroszra vedlett népei közé. Semmi baja sem volt addig, míg a nagy harcok megkezdődtek. Boldogan élt feleségével és két gyermekével. A szőke Jadviga igen szemrevaló asszony, és mióta a cár emberei ezen a vidéken vannak, alig birt védekezni az orosz tisztek erőszakos udvarlása ellen. Mindenét felprédáltak. A mit sok esztendei keserves munkával összegyűjtött, azóta elszedte tőle ez a pokoli fajzat.

A tornacról a házba vezető ajtó hirtelen felnyílott, goromba, recsegő hangú szózat hallatszott:

— Bujj be!

Kázmér mint egy állat, alázatosan, de testben, lélekben remegve lépett be oda, a honnan a riasztó hangok hallatszottak. Pár lépés után ott állt a kapitány

Vidám percek: Balról-jobbra: Reviczky József zászlós, Politzer Hugó dr. főorvos, gróf Revertera Károly zászlós, a falovon Ivánka Géza dr. hadnagy, valamennyien az 5-ös huszárezredből.

előtt, a ki még egy magasabb rangú tiszt társaságában az asztalon kiterített térképekkel volt elfoglalva. A kapitányt Kornilovnak hívták; mióta az itt harcoló orosz seregrész parancsnoka elesett, ő vette át a vezényletet.

Egy ideig halkán beszélgetett még a két tiszt, azután Kornilov intett Kázmérnak, hogy jöjjön közelebb. Kázmér félve, minden ízében remegve, közeledett a rettegett ember felé. Csodálatosképpen az igen szépen, mondhatni szelíden szólott hozzá:

— Mondjad Kázmér, sok károd van, mióta mi itt vagyunk?

Kázmért annyira meglepte a kérdés, hogy csak szótlánul intett fejével.

— Rosszul bántunk veled, Kázmér, ez igaz, de ezután majd másként lesz. Persze egészen rajtad mulik, hogy sorsodon változtass. Csekély dolgot fogok rád bizni, ha jól sikerül, nem lesz okod megbánni. Nézd, vedd ezt előlegnek.

Azzal belenyúlt az asztalon lévő vasládikóba és egy marék orosz bankjegyet nyomott a szédelegve bámuló molnár kezébe.

Hanem Kornilov még arra sem engedett időt, hogy meglepetéséből megáhozz térjen.

— Hallgass meg Kazimir, ha tovább is jót akarsz. Elmégy még ma... Nem ma, hanem rögtön, érted?! A sadovicei nagy hidat kell felrobbantanod. Ez fontos, hogy még ma megtörténjék, mert akkor nem ér az egész semmit. Az ellenség nehéz ágyúinak nem szabad ideérniök. Tizenöt kilométer az egész ut, pár óra alatt megjáród. Kint majd megkapod a robbantó szert,

meg is magyarázzák, hogy bánj vele. Ha szerencsésen megérkezel és munkádat jól elvégezted, visszaadatom még a gabonád felét is, a mit a mi katonáink elvettek tőled.

Itt kis szünetet tartott és éles, hiúz szemeivel hosszasan vizsgálta szavainak hatását a lengyel molnár arcán. Hogy pedig nagyobb nyomatókat adjon minden szavának, egyszerre megváltoztatta arca szelidebb kifejezését. Szemei gyűlölködő villámokat szórtak, fogait hallhatóan csördítette össze.

— Hanem, ha megpróbálnád, hogy bennünket elárulj, esküszöm a kazáni szent szüzre, hogy mindened elpusztítatom. Házad égő üszkei mellé, az udvarodon álló hársfára köttetem fel porontyaidat és rátartós asszonyodat, azt az ostoba Jadvigát. Hát úgy gondolkodjál most. Válassz: pénz, gazdagság, vagy pusztulás és halál! Válassz Kazimir, mi tetszik jobban neked?!

Oly vadul hadonászott a megrökönyödött ember orra alatt, hangja oly recsegő és fenyegető volt, mintha máris megsemmisíteni akarná az egész embert.

Kázmér szédülten, szinte félholtra válva hallgatta a rettenetes ember minden szavát. Nagyon is jól megértette, hogy miről van szó. Ha az a hid felrobban, igen nagy kárára van annak a félnek, mely a hid körüli terepet uralja, mert a mély és igen sebes folyású vizen semmiféle járómű át nem mehet. Az ellenfél bizonyosan nem hagyja figyelmen kívül ezt a körülményt és vigyáznak is erősen a fontos közlekedési vonalra, különösen a hidra. A ki azt a hidat akarja felrobbantani, biztos halálveszedelembe rohan.

Tudta főként azt igen jól Kázmér, hogy ezen a vonalon az orosz haderővel szemben magyar csapatok harcolnak, a kik aligha el nem verik rajtuk a port rövidesen. Ismerte ezeket az embereket, csodákat műveltek ők ezen a tájon az elmúlt ősszel az orosz túlerővel szemben. Szive és lelke is huzta hozzájuk, tudta, hogy most róluk, szegény lengyelekről is szó van. Az ágyudörgés, fegyverropogás pusztulása azoknak, a kik az ő kiirtásukra szövetkeztek. Lengyel maradt ő azért izigvérig, nem korcsosult el a nagy szláv tengerben, a mely körülvette. Hitte és remélte, hogy a lassan bár, de öntudatra ébredő nép nem fog elpusztulni elnyomóik karmai közt.

De mi lesz akkor itt?! Mi történik akkor Jadvigával, az ő családjával és az egész gazdaságával. Földönfutóvá lesz, mint azok a többiek, a kik ma már Szibériában vagy az Ural-vidéken nyögik engedetlenségük következményeit. Most érezte csak, milyen kegyetlen kelepécét gondoltak ki a számára. Feltámadó nagy elhatározása egyszerre összeomlott benne. Megtörtén hajtotta mellére fejét. Jadvigát szerette, nagyon szerette. Hát még a két apró porontyot. Mindenét odaadta volna, de Kornilov utolsó szavai, a mik olyan fenyegetően hangzottak, megtörték. Hiába gondolt arra, hogy milyen rettenetes dolgot követ el, ha Kornilov ajánlatát elfogadja, az a tudat, hogy családja is veszedelembe kerül, minden más elhatározást feledtetett vele.

— Elmegyek uram, — motyogta halkán és kitámolygott.

Kornilov Simon mosollyal fordult az asztal mellett ülő tiszt felé:

— Ez már a mienk.

És elégedetten dörzsölte össze a tenyerét.

— Jadviga én elmegyek, — szólott a molnár tompa hangon az asszonyhoz.

Jadviga a kis benyilóban forgolódott, a két apró gyermek álmos szemmel, sirásra álló szájjal pislákolott ki az egyszerű ágy vánkosa és takarója alól. A tűzhelyen pattogó fenyőhasábok égtek, egy vaskondárban főtt a krumpli, a reggeli, ebéd és vacsora, — mióta az

A hősi halált halt Janik László utolsó hadbaindulása előtt, bajtársai, darufalvi Patzenhofer kapitány és dabasi Halász Zsiga főhadnagy társaságában.
Kuncz Arisztid huszárfőh. felv.

oroszkok itt vannak. Az ember szavaira az asszony megfordult és csodálkozva nézett rá.

— Mi bajod van, Kázmér? — kérdezte csodálkozva.

Kázmér vállait vonogatta, nem felelt azonnal.

De az asszony nem nyugodott meg, tudni akarta az ember baját.

Kázmér úgy is hiába beszélt volna, az asszony talán meg sem érti a dolgot. Kár a szót vesztegetni, ő már úgy is elhatározta magát a cselekvésre.

— Nézd asszony, ne kérdezz te semmit. Itt van ez a pénz, tedd el.

Ezzel átnyújtotta az összeget, a mit Kornilovtól kapott.

Az asszony megdöbbenve nézett rá, de nem nyult mindjárt a pénz után.

— Honnan van ez a sok pénz? — kérdezte gyanakodva.

Kázmér türelmetlenül rázta a fejét.

— Tedd el, ne törődj vele! . . .

Később még hozzátette rekedt hangon:

— Örülj, hogy van.

De az asszony addig kérlelte, a mig mindent el nem mondott neki.

— Ha így van, — szólt komoran, — adjad ide a pénzt. Majd én beszélek Kornilovval.

Kázmérral egyet fordult a világ. Még az kellene, hogy az asszony beavassa magát a dologba.

— Elhallgass! — förmedt rá hangos rémüldözéssel.

Jadviga azonban nem sokat várt, kikapta az ura kezéből a pénzt és berontott Kornilov szobájába.

Kázmér kimeredt szemekkel bámult az ajtóra, melyen át az asszony alakja eltűnt. Aztán megindult lassu, támoalgó léptekkel. Fejét kezébe hajtva, kétségbeesetten dünnyögte:

— Boldogságos Szűz Mária, mi lesz ebből?

Hogy nem gondolta meg ez az asszony, mit tesz. Ez a borzasztó ember kipusztítja mindnyájukat a világból. Felugrott a helyéről, lassu léptekkel odacsuszott az ajtóhoz. Mi történhetik most ott bent, meg kell tudnia. Fülét óvatosan a kulcslyukra illesztette, úgy hogy minden szót jól hallott.

— Tehát az urad neked mindent elmondott? — hallatszott Kornilov szava.

— Mint minden jóra való emberhez illik, a ki az asszonyát szereti, — válaszolt a kérdésre Jadviga.

Kornilov nevetett.

— Hát szereted még mindig az uradat, Jadviga?

— Mint minden jó asszony, uram, — felelt az asszony.

Most valamit halkabban mondott Kornilov, mire az asszony nem felelt.

— Hát a pénzt miért hoztad vissza?

— Azért uram, hogy ölj meg inkább mindnyájunkat, de ilyen tetre ne kényszerítsd az uramat.

Ismét nyomasztó szünet. Kázmér szive olyan hangosan dobogott, hogy attól tartott, meghallják bent.

Kornilov rekedt, érdes hangját lehetett újból hallani:

— Nézd Jadviga, én nem alkuszom veled, te asszony vagy. A parancsot is az urad kapta, az a gyáva kutya, a ki téged tol előre, hogy a maga hitvány bőrét megmentse! Azonban neked is mondok valamit. Ez a pénz csak foglaló, de háromennyit adok, ha egy öleléssed, egy csókod az enyém. Ne ellenkezz asszony, ne ébreszd fel bennem az alvó ördögöt.

Az utóbbi szavakat kérően, a szenvedélytől lihegő hangon, suttogva mondta. Kázmér alig hallhatta meg.

A mit ezután beszéltek, azt nem értette meg, vagy nem is szólalt semmit. Talán gondolkodik és hallgat mindakettő. Tarthatott attól, hogy nyilni fog az ajtó és kijön az asszony, sietve visszaosont a kis benyilóba. Úgy is eleget hallott éppen, többre nem volt kíváncsi: menni kell végrehajtani Kornilov parancsát, különben el vannak veszve.

Nem sokáig gondolkodott arról, a mi aztán történni fog, mert az ajtó hirtelen kinyílt és azon Jadviga lépett ki. Az arca feltűnően derült, mosolyogva lépett Kázmér elé. Valami sajátságos hangon, olyan furcsán beszélt, hogy Kázmérnak összeszorult a szive.

— Ne aggódjál Kázmér, most már nem lesz semmi bajod.

Szeretettel, gyengéden szólt, szeméit végighordozta a kis benyiló minden butordarabján. Végül a két apró porontyhoz lépett, ölelgette, megcsókolta a két szőke fejű apróságot. Mindez olyan furcsa színben tünt fel Kázmér előtt.

— Mit akarhat ez az asszony? — motyogta magában szorongva.

Megakarta kérdezni az asszonyt, de nem volt hozzá bátorsága.

Jadviga pedig letérdelt ez alatt a kazáni szent szűz képe elé és buzgón imádkozott. Az asszony mindig vallásos volt, de most különösen buzgón imádkozott. Szinte fenhangon mormolta ezt a pár szót: most mentsed meg szolgálóleányod a bajtól és veszedelemtől, legjobb anya . . .

Elesett hőseink

nevének megőrkítő díszes emléktáblák templomok vagy középületek falaira, hazai márványból 50 kor.-tól feljebb, közteterekre és temetőbe állítandó emlékoszlopok 150 kor.-tól feljebb. Megrendelhető: „KULATAR“ művészeti sirkőkiállítás, Budapest, VIII., Köztemető-ut 4. szám alatt.

Es felöltözött legszebb ünneplóruhájába. Gyönyörű dús, szőke haját tornyos kontyba csavarta. Szép fehér arcához nagyszerűen illett a hófehér kendő. Nyakába akasztotta a még leánykorában viselt aranypérez-fűzért, ma igazán szépek és ékesnek kell lennie. Kázmér nem nézhette ezt tovább. Kiment az udvarra, kétségbeesve várta a történendőket. Az asszonyt nem mert megkérdezni, hogy mit végzett azzal az átkozottul kegyetlen emberrel. Pedig szeretett volna mindent tudni.

Ezalatt megindult a harc a hepe-hupás vidéken. A nehéz ágyuk egész raja dörögve szól, szinte rengett bele a föld. Az apró fegyverek ropogása csak rövidke időközönként volt hallható. Borzasztó ez a harci zaj, jó két hete minden nap, még éjjel is hallani alig pár órányi megszakítással. A magyar csapatok minden áron be akartak ide törni, noha az orosz hadak rettenetes elszántsággal védtek minden talpalattnyi földet. Tüzérségi harc, nagy párbaj volt; a győzelem, úgy látszik, azé lesz, a ki több és jobb ágyukkal rendelkezik.

E pokoli kórust hallgatva, reszkető szívvel járt-kelt Kázmér. Egyszerre bent a malomépületből furcsa hangok hallatszottak. Mintha valaki örülten kiabálna segítségért. Kázmér megdöbbenve figyelt. Mi történhetett itt? Rosszat sejtve, berohant a malomba. A lárma azonban nem innen eredt, hanem a malom tulsó oldaláról, a hol a kis patak folyik, mely a kereket hajtotta. Egy pillantást vetett csupán az asztalra, a kol a fekete tábla volt, melyre az öröndő lisztmennyiséget írta fel minden nap. Kusza vonásokkal Jadviga néhány szavát olvasta el:

»A boldogságos szűz anya védjen meg minden veszedelemtől, óvjon meg minden bajtól és a gonosz ellenségtől.«

Kázmér nem értette meg az írást, összefüggéstelen szavakat hebegett. Gyorsan, a mint a lábai birták, kiment az udvarra. Egyrészt, hogy a lárma okát megtudja, másrészt, hogy tájékozódják, mert valami bántó sejtelen szállta meg.

Kint a malom udvarán néhány orosz katona azzal volt elfoglalva, hogy a malomkerék mellől a vízből valami élettelen tárgyat kifogjon.

Az egyik katona, a szőke nagyfejű, sunyi nevetéssel mondta:

— Félt a kapitány Kornilov ölelésétől, azért ugrott ide.

És jelentőségeltjes mozdulatot tett a kezeivel. A többiek lomha gunnyal nevettek a nagyfejű katona élclődésén.

Az egyiknek mégis, mintha különb volna, mint a többi, némi részvét érzett ki a hangjából:

— Kár érte, nézzétek milyen szép az arca.

Akkora már két katona ki is emelte a sebes folyású patak vizéből. Kázmér ott láthatta maga előtt az ünneplő ruhába öltözött Jadvigát, hófehér arccal. Ruhája csuron vizes, a hajára rátapadt a zöld moha, mely a fakerekeket borította. Ajka félig nyitva van, mintha beszélni készülné, arcán semmi torzvonás, mintha csak aludnék.

Kázmér ajkán csak egyetlen hosszú, végtelenül fájdalmas kiáltás tört ki:

— Jadviga!

Két kezét a feje felett összekulcsolva, az egy nevet kiáltozva rohant végig az udvaron.

A katonák bamba egykedvűséggel néztek utána. Kint, pár házzal följebb, fülrepesztő csattanással robbant fel egy gránát, az apró fegyverek örült kopácsolással dolgoztak. A harc teljes erővel indult meg.

Katonalientések a front mögött munkában.

Havass Ágost dr. huszárfőh. felv.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

— Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség. —

Előfizetőinkhöz. A nyári évad beálltával kérjük előfizetőinket, hogy fürdő- és nyaralóhelyekre való elutazásukról kiadóhivatalunkat idejekorán értesíteni sziveskedjenek, nehogy a lap pontos utánküldésében fennakadás álljon be. — **B. E.** Nyelvújító terveivel ezidőszereint nem foglalkozhatunk. Forduljon esetleg az Akadémiához; az most bizonyosan ráér. — **Folyamodó.** A hercegprimást így kell címezni: „Főmagassága és főtisztelendő bibornok, Magyarország hercegprimása“. — **B. Lili.** Merő tévedés. — **Krizantémum.** Sziveskedjék megrendelésével közvetlenül a nyomdához (Pápai Ernő műintézete, Szerecsen-u. 65.) fordulni. Kuláns ajánlatot fog kapni. — **Dr. L. A.** A hősi halált halt Sárossy László őrnagy lapunk sportreferense volt. — **M. O.** Érdekes cikk, de tulságosan fantasztikus. Nem közöljük. — **Cenzor.** Ilyesmit állítani legalább is — merészség. — **Sappho.** Szonettjeit szó nélkül a papírkosárba tettük. — **K. J.** Miava. Egy kis általakítással alkalmissal sorát ejtjük. — **Medikus.** Ön *orvosi novellának* nevezi remekművét. A műfaj új, de a tartalom régi: nem használhatjuk. — **G. I. Nagyvárad.** Egyiket sem használhatjuk. A kéziratot kivételesen visszaküldtük. — **Rózsa.** Ön boldog, irigylésre méltó halandó. — **Nem közölhető versek.** *Dunántul... A zászlótartó, Föl, huszárok!..., Nemsokára...*

Egy belovagolt, nemes fajló eladó.

Felvilágosítást kiadóhivatalunk ad.

Felelős szerkesztő: DOBAY ISTVÁN.

Főmunkatárs: NÁDASDI BAÁN ACHILLES dr.

Laptulajdonos: DOBAY ISTVÁN és SZÉNÁSY SÁNDOR DR.

BRACHFELD F.

Ő cs. és apost. kir. felsége kamarai szállítója
Csász. és kir. udvari szállító

Tábori fehérneműek és esőkabátok.

Féregóvó selyemíngék és alsóruházat.

Nyári íngék és harisnyák.

Uri nyári ruházat mérték után.

Budapest, Dorottya-u. 1. Gizella-tér sarok.

Horváth és Halász női gyászruha-készítő vállalat Buda-
pesten, IV., Váci-utca 26. szám alatt (Párisi-utca sarok). Gyász
ruhák négy óra alatt készíttetnek, Telefon 8—61.

Huszárbravur: Egy orosz katonák által körülzárt huszárőrjárat merész lovasbravurral kimenekül a biztos fogságból.

Vrancyány-Dobrinovic Ada bárónő, tevékeny részt vesz az Osztrák Vörös Kereszt munkáiban. D'Ora felv.

Batthyány Ödön és László grófok, Batthyány-Strattmann László herceg fiai nevelőjükkal, Horváth Lajossal.

**A Ritz
közkedvelt**

iszterme

legalkalmasabb tea-
délutánok és művész-
estélyek rendezésére
Budapest, Eötvös-tér.

HÖLGYEKNEK LEGJOBBAN AJÁNLJUK A

KRIEGNER-FÉLE

AKÁCIA-SZÉPÍTŐ-

AKÁCIA-KRÉM 2 K. SZAPPAN 1'20 K.
POUDER 1'20 K. — Kapható mindenütt.

SZEREKET

ERDÉLYI

CSÁSZ. ÉS KIR. ÜDV. FÉNYKÉPÉSZ

BUDAPEST, IV., SEMMELWEIS-UTCA 2. SZ.

URMÁNCZY NÁNDORNÉ

SZAKÁCSKÖNYVE

AZ URI VILÁG IZLÉSE

A KÖNYV ÁRA

KÖTVE 3 KOR. 60 FILL.

A SZERZŐ KÖNYVÉNEK
TISZTA JÖVEDELMÉT A
HÁBORU ÁRVÁI FEL-
SEGÍTÉSÉRE FORDITJA

ELTÉR MINDEN EDDIGI SABLONOS RENDSZERTŐL.
A MAI VISZONYOKHOZ ALKALMAZKODIK. KÖZEL 500
EREDETI, PRAKTIKUS ÉTEL RECEPTJÉT MAGA PRÓBÁLTA
KI ÉS A KI UTÁNA CSINÁLJA, BIZTOSRA MEHET.

FŐSZEMPONTJAI: TAKARÉKOSSÁG, IZLETESSEG, EGÉSZSÉG.

KIÁLLITÁSA IGAZÁN MŰVÉSZI :: CZIMFÖDELÉT
GLATTER GYULA FESTŐMŰVÉSZ RAJZOLTA

MEGREDELHETŐ: A TÁRSASÁG KIADÓHIVATALÁNÁL
BUDAPEST, RITZ-SZÁLLÓ.